

Profesorul dr. doc. MIRCEA PAUCĂ

*„Eu mă simt bine, așa ca
pentru vîrsta ce o am și
caut să mă fiu de folos
tuturor din jur“*

cu toată dragostea
M. Paucă

București, 4.III.1988*

În 1988 sărbătorim 85 de ani de viață și peste 65 de ani de stăruitoare și bogată activitate geologică și paleontologică a acestui savant, desfășurată un timp îndelungat și în regiunea dealurilor vestice, în special în județul Bihor. Și-a început activitatea de cercetare în cadrul Institutului Geologic al României și a continuat ca director de secție la Muzeul de istorie naturală „G. Antipa“ unde, după decesul fondatorului — al cărui colaborator apropiat era — a ocupat un timp funcția de director. Începînd din 1942 a predat cursul de paleontologie la Universitatea din capitală, iar din 1948 același curs, precum și geologia cuaternarului, la Institutul de Mine.

Ca cercetător, a dat o atenție specială viețuitoarelor de vîrstă neo-zoică, mai ales peștilor oligoceni, asupra cărora este un specialist cunoscut pe plan mondial. Mai mult decît poziția sistematică a acestora, l-a preocupat modul de viață al speciilor dispărute, reconstituind astfel caracterele particulare ale unor mări din trecut. Este autorul primei lucrări de anvergură asupra peștilor fosili din regiunile carpatice. A dovedit că peștii din șisturile de vîrstă oligocenă, nu formează, cum se credea anterior, numai „cuiburi fosilifere“ ci, — fiind în majoritate pești oceanici migratori — ei sînt prezenți pretutindeni unde apar aceste șisturi. Conservarea în număr imens și în stare ireproșabilă a peștilor oligoceni și de alte vîrste numai în anumite depozite este explicată pentru prima dată prin constatarea prezenței lor în faciesul „euxinic“.

În toate domeniile de activitate (paleontologie, stratigrafie, tectonică, hidrogeologie, geomorfologie, paleogeografie, evaporite etc.) se remarcă prin numeroase idei înnoitoare, deschizînd astfel căi largi

---

* din scrisoarea adresată autorului rubricii.

de cercetare unor numeroși geologi români și străini. Concluziile trase, a căutat să le întemeieze pe cât mai multe argumente de natură diferită. Cercetările sale asupra depozitelor marine de vîrstă miocenă din țară au dus la concluzia inexistenței etajelor acvitanian, burdigalian și helvețian, care, în realitate reprezintă numai faciesuri ale depozitelor jumătății superioare a etajului badenian („tortonian“). Stratigrafia depozitelor miocene inferioare și medii era încărcată astfel cu etaje fictive datorită existenței în acel timp a unor numeroase fenomene: ridicări de munți, erupții vaste, transgresiuni etc., care presupuneau o lungă scurgere de timp, caracterizată prin depuneri de sedimente groase și foarte variate. Urmărind aceste idei a arătat că lipsa evaporitelor (sare, gips, etc.) în Europa Centrală, este consecința existenței a unui vast domeniu continental.

A pus în evidență proveniența indo-pacifcă a apelor mării miocene medii din regiunile carpatice, unde acestea ajungeau sub forma unui curent de origine estică. Prin regiunea de curbură, pe atunci submersă a Vrancei, acel curent pătrundea în bazinele de atunci unitare ale Transilvaniei, Silvaniei și Maramureșului pînă în Subcarpații Slovaciei, depunînd pretutindeni roci evaporitice. Prof. M. Paucă a constatat că evaporitele reprezintă „cheia“ rezolvării problemelor stratigrafice ale miocenului marin din regiunile carpatice.

A mai arătat că, în Europa Centrală, Marea Sarmatică n-a suferit — cum se credea anterior — un fenomen de îndulcire lentă datorită apelor rîurilor, pentru a da naștere complexului de lacuri numit inițial „Marea Panonică“, ci că această mare s-a retras lent spre est, astfel că, pentru un timp, interiorul arcului carpatic a fost reprezentat printr-un uscat în curs de ridicare și supus unei eroziuni intense. După un timp nu prea îndelungat, unele blocuri — din care constă scoarța terestră a Europei Centrale — începînd să se scufunde, pe suprafețele lor s-au adunat apele rîurilor ale căror cursuri spre mările din sud-estul Europei fiind barate au dat naștere unui mare complex de lacuri, care se întindea de la poalele Alpilor pînă în Carpații Orientali, lăsînd în interior numeroase insule printre care se impuneau unele masive ale actualilor Munți Apuseni. Apele Lacului Panonic erau populate numai în regiunile țărmurilor puțin adînci, cu moluște aduse de rîuri de pe continent dînd naștere — în noile condiții de viață dominate de numeroase izvoare termale — unei faune endemice cu caractere particulare considerate inițial ca prezentînd caractere marine. Apele adînci numai de cîteva sute de metri ale lacului fiind lipsite de curenți care să le oxigeneze, începînd de la o adîncime de numai puține zeci de metri, aveau caracter euxinic, fiind lipsite de viață. În largul apelor, la suprafață, se dezvoltă o viață uniformă și săracă.

Încă de la primele sale cercetări, a dat o atenție specială geomorfologiei, și problemelor de geologie fundamentală apreciînd că, acum circa 200 de ani, bazele noii științe au fost puse nu numai pe cunoștințe lacunare, dar și pe unele total eronate, care nu permiteau concluzii bine întemeiate. În special credința din secolele trecute că Terra se află în centrul universului, a reprezentat o frînă deosebit de importantă în explicarea numeroaselor fenomene. Astăzi, cînd cunoaștem imensa vastitate a cosmosului și fenomenele extraordinare (explozii ale unor întregi galaxii etc.), care se petrec în cuprinsul său și influențele reciproce dintre aștri, precum și ale Soarelui asupra fenomeneleor de pe Terra, este clar că

orice progres în cunoașterea cosmosului se repercutează și în cunoașterea istoriei Pământului. Fenomene importante ca: glaciații repetate și vaste, cutarea succesivă a unor catene muntoase, ridicarea unor lungi lanțuri de munți vulcanici, depunerea în timpuri relativ scurte a unor cantități enorme de cărbuni (epoci umede), ori de evaporite (epoci aride), transgresiuni și regresii etc., au avut loc în condiții inexistente în prezent, determinate de evoluția galaxiei noastre. În asemenea condiții, teoria catastrofelor (Cuvier) și aceea a transformismului (Darwin) sînt valabile fiecare numai în anumite limite și, mai ales, numai în anumite conjuncturi cosmice. Au existat ambele căi de dezvoltare a vieții, dar nu cu valabilitate extremă, cum au fost imaginate ele inițial.

În aceste rînduri au putut fi expuse numai cîteva din ideile puse în circulație de profesorul M. Paucă, restul putînd fi găsite în lucrarea sa: „Șase decenii de activitate geologică“.

Cu prilejul frumoasei aniversări din viața D. Sale, îi dorim încă multă sănătate și bucurii!

Dr. GHEORGHE VOICU

Profesorul dr. GEORGE D. VASILIU

S-a născut la data de 5 mai 1908 în comuna Dobrogostea-j. Argeș. Începe să studieze științele naturii la București, apoi, la recomandarea dr.-lui Gr. Antipa, obținînd o bursă de stat, le continuă la Jena, unde în 1932 își ia și doctoratul la prof. Ludwig Plate, succesorul marelui Haeckel. Ministerul învățămîntului al landului Thuringia îi acordă în 1928 o bursă de studii la institutul de biologie marină de la Helgoland, după care face studii de specializare la muzeele Senckenberg din Frankfurt a.M. (1929) și cel de istorie naturală din Paris (1930).

A funcționat ca asistent la laboratorul de zoologie al universității din București, șef de laborator, șef de secție în Institutul național de zootehnie de pe lângă facultatea de medicină veterinară, șef de laborator în cadrul Institutului de cercetări silvice, tot în București, director al Laboratorului de hidrobiologie din Constanța, pe care l-a organizat în vederea primelor cercetări de biologie marină de la noi, în sfîrșit, profesor la Institutul de învățămînt superior din Pitești.

Alături de prof. G. Dinulescu este fondatorul Institutului de cercetări piscicole și al publicațiilor acestuia, a fondat Sta-

țiunea de cercetări piscicole de la Nucet, Muzeul stuficol de la Maliuc (delta Dunării), apoi, în cadrul Institutului național zootehnic înființează prima Secție de cercetări biologice cinegetice de la noi din țară. De asemenea, înființează și conduce prima revistă românească neoficială de biologie „Notationes biologicae” (1933—1949), cît și alte publicații de specialitate din diferite orașe ale țării (Pitești, Bacău, Reghin).

Rezultatele multiplelor sale preocupări le valorifică într-un număr de peste 300 de lucrări, începînd de la tratate și monografii, manuale, cursuri universitare, pînă la cele de îndrumare și popularizare, publicate în țară și străinătate, singur ori în colaborare, dintr-o mulțime de domenii ca: ihtiologia, ornitologia, faunistica, hidrobiologia, theriologia, parazitologia, entomologia, istoria biologiei, apoi recenzii și bibliografii etc. Multe din datele sale sînt cuprinse și în lucrările specialiștilor din străinătate, chiar în celebre tratate și enciclopedii, monografii de prestigiu din numeroase țări europene, cît și din S.U.A. și Canada.

Ca o recunoaștere a vastei sale activități este și calitatea sa de membru corespondent al Academiei Române, cît și membru a diferite societăți și organisme de specialitate din țară și de peste hotare: Franța, R. F. Germania, Suedia.

Frumoasa aniversare a 80 de ani de viață și peste 50 de ani de activitate îl găsește pe ilustrul profesor și om de știință încă la masa de lucru, aplecat asupra complexelor probleme ale biologiei animale, cărora li s-a dedicat în mod exemplar. Ne alăturăm acestui eveniment cu cele mai frumoase gânduri și urări.

Conferențiar dr. BOGDAN STUGREN

S-a născut la 9 septembrie 1928 la Reghin, din părinți bucovineni. Urmează liceul „Patru Maior” de aici, după care cursurile facultății de științe naturale din Cluj, absolvindu-le în anul 1952. Din 1951 își desfășoară activitatea la catedra de zoologie a universității clujene. În anul 1960 obține titlul de doctor în științe biologice la universitatea din București.

La facultatea din Cluj înființează în 1961 cursul de ecologie generală, pe care îl predă și în prezent, alături de cel de zoologia vertebratelor, ambele de o aleasă ținută științifică și didactică. Privind activitatea sa didactică precizăm faptul că a publicat primul manual universitar de ecologie în limba română (1965), după care altul în limba germană, la cererea editurii Gustav Fischer-Jena, în patru ediții (1972, 1974, 1978 și 1986).

În ceea ce privește activitatea științifică s-a specializat în studiul taxonomic și zoogeografic al amfibienilor și reptilelor din fauna țării noastre, cît și a Peninsulei Balcanice și ocazional din insula Cipru, China,

U.R.S.S. Ca o largă recunoaștere și pe plan internațional a calităților D. Sale și din acest punct de vedere o constituie de exemplu faptul că este singurul coautor român la tratatul „Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas“, editat la Bonn de către W. Böhme, din care au apărut până în prezent trei volume.

Distins universitar și om de știință, de o vastă cultură profesională, de o exemplară capacitate de analiză și sinteză a complexelor fenomene ale vieții, conf. dr. Bogdan Stugren a publicat și primele cărți românești despre evoluție, după Emil Racoviță (1929) și anume „Știința evoluției“ (1965) și „Evoluționismul în secolul 20“ (1969), ambele în Editura politică — București.

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani de viață și aproape 40 de ani de activitate didactică și științifică, ne alăturăm tuturor celor care îl cunosc, cu cele mai frumoase gânduri și urări!

rubrică realizată de
MIRCEA I. PAINA